

Anneli Honkanen

KOIRA TYÖPARINA KOULUSSA

Opettajan näkökulma

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2021



**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä	Tutkintonimike	Aika
Anneli Honkanen	Yhteisöpedagogi (AMK)	Toukokuu 2021
Opinnäytetyön nimi		
Koiran työparina koulussa Opettajan näkökulma		35 sivua 1 liitesivua
Toimeksiantaja		
Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry		
Ohjaaja		
Sari Miettinen		
Tiivistelmä		
<p>Tutkimuksessa tutkittiin koiran tuomaa hyötyä opettajan näkökulmasta. Minkälainen työpari koira on opettajalle? Miten opettaja kokee koiran läsnä olon? Miten opettaja itse hyötyy koirasta? Tutkimuksen tavoitteena oli luoda lisää tietoa koiran tuomista hyödyistä koulumaailmassa opettajan näkökulmasta sekä nostaa esille lisää koira-avusteista toimintaa. On tutkittu enemmän koiran tuomaa hyötyä niin sanottuihin kohteisiin/asiakkaisiin, eikä niinkään vaikutusta koiran ohjaajaan, joten tässä opinnäytetyössä tutkittiin juuri tätä koiran vaikutusta koiran ohjaajaan.</p> <p>Tutkimus oli laadullinen, haastatteluihin osallistui neljä erityisopettajaa. Nämä opettajat työskentelivät koiran kanssa. Opinnäytetyö ajoittui COVID-19-pandemian aikaan. Tästä syystä haastattelut toteutettiin Teamsin välityksellä. Haastattelussa hyödynnettiin teema-haastattelua, sillä se tuntui luontevammilta tähän tutkimukseen. Haastattelut toteutettiin 2020 vuoden loppu puolella.</p> <p>Koira toimii opettajalle niin sanotusti ”työvälineenä”. Se antaa opettajalle uusia menetelmiä työhön, sekä koirasta on hyötyä opettajalle myös henkisesti tasolla. Opettajat nostivat myös esille koiran tuoman voimaa heille työhön, sekä kuinka koiran pelkkä läsnäolo vaikuttaa luokkaan positiivisesti. Tätä aihetta voi jatkaa tutkimalla vaikka opettajien työhyvinvointia, kuinka koira mahdollisesti parantaa sitä, tai miten koira vaikuttaa oppimiseen. Mitä enemmän aihetta tutkitaan, sitä suurempi mahdollisuus on, että eläinten käyttö kouluissa sekä myös muualla lisääntyy.</p>		
Asiasanat		
Eläinavusteinen terapia, koira, pedagogiikka, opettajat		

Author	Degree	Time
Anneli Honkanen	bachelor Humanities	May 2021
Thesis title Using a dog as a teaching assistant From the teacher's perspective		35 pages 1 pages of appendices
Commissioned by Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry		
Supervisor Sari Miettinen		
<p data-bbox="165 725 300 766">Abstract</p> <p data-bbox="165 797 1452 981">In this research project I studied how a teacher can benefit from having a dog in the classroom – what kind of a work partner a dog can be, how the teacher feels about the dog's presence and how they can benefit from it. The aim of this study is to produce information on how a dog can be beneficial in an educational environment from the teacher's perspective, and to bring forward ideas about dog-aided activity in general.</p> <p data-bbox="165 1057 1452 1200">This study is qualitative, four teachers took part in the interviews. These teachers have a dog as their work partner. Because of the ongoing pandemic situation, the interviews were conducted through Teams. The theme interview method was utilised since it felt like the most appropriate choice for this study.</p> <p data-bbox="165 1276 1452 1532">A dog can be used as a “teaching tool”; it provides new methods for teaching and it can also be psychologically beneficial for the teacher. The teachers stated that having a dog as a teaching partner helps them manage their workload. They also mentioned that the dog's presence has a positive effect on the class. This topic could be researched further by focusing on the teacher's well-being and how using a dog can improve it, or how having a dog in the classroom can aid the students' learning. The more this topic is researched, the higher the possibility that the use of dogs in schools and elsewhere is increased.</p>		
<p data-bbox="165 1644 322 1684">Keywords</p> <p data-bbox="165 1715 922 1756">School, animal assisted therapy, pedagogy, teachers</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	ELÄINAVUSTEISUUS.....	2
2.1	Eläinavusteinen terapia.....	2
2.2	Eläinavusteinen toiminta.....	3
2.3	Eläinavusteinen kuntoutus.....	4
2.4	Eläinavusteinen pedagogiikka.....	5
3	KOIRA ELÄINAVUSTAJANA.....	7
3.1	Koira-avusteisuus.....	7
3.2	Koiran tuoma hyöty.....	8
3.3	Koiran hyvinvointi sekä edellytykset työssä.....	10
4	KOIRA KOULUSSA.....	11
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	15
5.1	Koira kasvatus- ja kuntoutustyössä ry.....	15
5.2	Opinnäytetyön tehtävä ja tutkimus kysymykset.....	17
5.3	Tutkimusote ja -menetelmä.....	17
5.4	Haastatteluiden toteutus.....	18
6	TULOKSET.....	19
6.1	Luokan ilmapiirin muutokset.....	19
6.2	Muutokset omassa toiminnassa/käytöksessä.....	22
6.3	Haasteet.....	24
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	25
	LÄHTEET.....	29
	LIITTEET	

Liite 1. Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Ihmisen sekä koiran yhteinen historia on ikivanha. Nykytietojen mukaan ensimmäisiä eläinkumppaneita ihmisille olivat koirat. Varhaisesta historiasta asti ihmiset ovat työskennelleet sekä asuneet koirien kanssa. Noin 30 000 vuotta sitten nykyarvioiden mukaan tapahtui tärkeä käänne, kun ihmiset alkoivat hyödyntää koiraeläimiä, susia metsästyskumppaneinaan ja suojelijoinaan. Antiikin aikana sekä keskiajalla koiralla oli hyvin tärkeä rooli apurieläimenä ihmisille. Ihmisillä oli vahtikoiria, paimenkoiria, metsästyskoiria, sotakoiria sekä palveluskoiria. Ihmisen kiintymyksen koiraan on nähty virheellisesti olevan jokin uuden ajan sekä viktoriaanisen kauden sentimentaalisuuden aiheuttama moderni ilmiö. Todisteita on kuitenkin runsaasti siitä, että ihmisen kiintymys koiriin juontaa juurensa keskiaikaan, jopa mahdollisesti antiikkiin asti. Yksi varhaisista todisteista ihmisen sekä koiran välisestä siteestä toisiinsa on Pohjois-Israelista 12 000 vuotta vanhan rakennuksen alta löydetyt yhdessä haudatut koiran sekä ihmisen pääkallot. (Aaltonen 2016, 13-14.)

Tässä tutkimuksessa tavoitteena on tuoda esille koiran tuomia vaikutuksia koululuokassa opettajan näkökulmasta. Koiran silityksen on tutkittu (Ahonen 2013, 185.) laskevan sykettä sekä rauhoittavan ihmistä, jopa vähentävän stressiä. Tämän tutkimuksen avulla tahdon tuoda esille opettajan näkökulmia sekä havaintoja, mitä he ovat huomanneet, kun ovat tuoneet koiran mukaan töihin. Onko esimerkiksi vaikutuksen huomannut heti oppilaissa, kun koiran on tuonut mukana töihin tai onko muutoksia näkynyt myöhemmin sekä, millaisia nämä muutokset ovat olleet. On myös mielenkiintoista kuulla, miten koira on vaikuttanut itse opettajaan. Päädyin tekemään opinnäytetyön opettajan näkökulmasta, sillä eläimen vaikutuksesta lapsiin, nuoriin sekä vanhuksiin on jo tehty. Itseäni kiinnosti koiran tuoma hyöty koiran ohjaajalle, mitä apua koira tuo työhön.

Päädyin opinnäytetyössäni laadulliseen tutkimukseen. Haastattelin neljää erityisopettajaa Teamsin välityksellä. Haastattelumenetelmänä käytin teemahaastattelua, sillä uskon sen sopivan parhaiten teemaani sekä sen

avulla uskon saavani vastauksia luontevammin opettajilta. Haastattelut toteutin marras-joulukuussa 2020.

Kouluissa sekä varhaiskasvatuksessa käytetään jo jonkin verran avustuskoiria. Kouluissa nämä luokat missä koira on, ovat usein erityisluokkia. Koirien käyttö kouluissa on lisääntynyt vuosien varrella, mihin todennäköisesti ovat vaikuttaneet lisääntyneet tutkimukset aiheesta. Koiria näkyy eniten koulumaailmassa, mutta koiria on myös varhaiskasvatuksessa, vanhustyössä sekä muissa sosiaalialan työkentissä. Itseäni kiinnostaa voisinko itse tulevaisuudessa hyödyntää koira työssäni sekä se, mitä koira työparinani mahdollisesti voi antaa. Tämän lisäksi minua kiinnostaa millainen vaikutus koiralla on oppilaisiin sekä luokan ilmapiiriin. Valitsin koulu ympäristön, siksi koska sieltä löytyy tällä hetkellä eniten työskenteleviä koiria.

2 ELÄINAVUSTEISUUS

2.1 Eläinavusteinen terapia

Eläinavusteinen terapia (*Animal-Assisted Therapy, AAT*) on jäsenneltyä, tavoitteellista sekä suunniteltua terapeutista interventiota, jonka toimija tai tarjoaja on koulutettu ammattilainen. Koulutus on yleensä sosiaali-, terveys- tai kasvatusalalta koulutus. Näitä eläinavusteisen terapian ammattilaisia ovat esimerkiksi psykoterapeutit, psykiatrit, psykologit, toimintaterapeutit, fysioterapeutit ja puheterapeutit. AAT keskittyy parantamaan asiakkaan fyysistä, kognitiivista sekä sosioemotionaalista toimintaa. (Eläinavustaja ry s.a.)

Lemmikkien on havaittu helpottavan terapeutin sekä asiakkaan välistä suhdetta, sillä terapiaeläimeen luottamuksellisen suhteen luominen tapahtuu usein paljon nopeammin kuin itse terapeuttiin. On havaittu eläimen luovan myönteistä ilmapiiriä terapiatuokioihin, sekä lisäävän asiakkaan motivaatiota osallistua terapiaan. Läsnäolollaan terapiaeläin helpottaa myös vaikeiden aiheiden käsittelyä. Terapiaeläimen ansioista asiakas voi kokea myös ehdotonta hyväksyntää tai jopa iloa. Eläinavusteisessa terapiassa asiakas saa

kokemuksia kaikilla eri aisteilla, sillä jo eläimen läsnäolo luo ärsykeitä niin kuulo-, näkö-, kuin hajuaistillekin. (Eläinavustaja ry s.a.)

Eläinavusteisesta terapiasta on siis merkittäviä myönteisiä vaikutuksia asiakkaalle, mutta myös terapeutille sekä terapiaeläimelle itselleen. Terapiaeläimen avulla terapeutti saa luotua mukavan työilmapiirin sekä asiakkaisiin lämpimämmän suhteen. Terapeutti kykenee myös tämän lisäksi jakamaan eläimen myönteiset vaikutukset asiakkaiden kanssa, sekä saamaan siitä positiivista palautetta. Terapiassa eläinten käyttö on monilla tavoilla perusteltua, juuri lasten kannalta eläinavusteisella terapialla voidaan nähdä olevan kaksi keskeistä perustetta ne ovat avoimuus eläimen läsnä ollessa, sekä eläimen rauhoittava läsnäolo. (Alasorvari & Hopiavuori 2014, 10.)

Terapiaeläin voi olla ammattilaisen oma tai hänellä voi olla erillinen ohjaaja ja terapiaeläin työnsä apuna, eli eläinavusteista terapiaa voi hyödyntää vaikkei itseltään löydy terapiaeläintä. Eläinavusteisen terapian ominaisuuksiin kuuluu, että käynnit sovitaan ennakkoon, suunnitellaan terapiajakson pituus, laaditaan selkeät tavoitteet terapialle sekä mitataan ja seurataan asiakkaiden edistymistä. Eläinavusteinen terapia voi olla yksilö- tai ryhmäterapiaa. Eläinavusteisen terapian tavoitteita voivat olla joko fyysisen tai psyykkisen hyvinvoinnin kuntouttaminen tai edistäminen. Täytyy muistaa aina, että terapia on yksilöllistä, vaikka se olisi ryhmäterapia ja se suunnitellaan etukäteen. (Halme 2016, 9.)

2.2 Eläinavusteinen toiminta

Eläinavusteinen toiminta (*Animal-Assisted Activity, AAA*) ajatellaan usein vapaaehtoistoimintana. Eläimen ohjaaja tai toimija voi olla koulutettu ammattilainen tai vapaaehtoinen, mutta ohjaajan pitää olla kuitenkin perehdytetty tai koulutettu eläinavusteiseen toimintaan erilaisissa ympäristöissä ja erilaisten asiakasryhmien kanssa. Käynnit saattavat olla säännöllisiä, mutta käyntien pituus vaihtelee riippuen asiakkaista ja kohteista. Eläinavusteisen toiminnan ei välttämättä tarvitse olla yksilöllisesti

tavoitteellista, kuten eläinavusteisessa terapiassa, mutta tarkoituksena on luoda iloa ihmisille. Suomessa eläinavusteista toimintaa on esimerkiksi Suomen Karva-Kaverit ry:llä sekä Kennelliiton kaverikoirilla. Myös lukukoiran, eli koiran jolle lapset lukevat kirjoja koiran toimiessa kuuntelijana, voi luokitella tähän ryhmään. Tutkimusten mukaan Eläinavusteisella toiminnalla on mahdollisuus vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin monellakin tavalla. Eläimen kautta voidaan sanoittaa tunnetiloja, saada kontakti toiseen ihmiseen, parantaa mielialaa, aktivoida sekä aivotoimintaa että virkistää muistia. (Eläinavustaja ry s.a.) Eläinavusteinen toiminta edesauttaa psykologista sekä sosiaalista toipumista, parantaa sosiaalisia valmiuksia sekä itsetuntoa ja tukee mielenterveyttä. Ydinasia on kuitenkin eläimen kanssa muodostuva vuorovaikutus. Esimerkiksi sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa huolehditaan säännöllisesti hevosesta: ruokitaan, siivotaan talli ja pestään sekä harjataan hevonen. Tämän kaiken lisäksi ollaan myös vuorovaikutuksessa muun talliyhteisön kanssa ja tämä vuorovaikutus onkin keskeinen asia. (Lähteenlahti 2015.)

Kuntoutustilanteessa eläimen tuoma lisäarvo liittyy usein asiakkaan motivoitumiseen sekä harjoitteluun sitoutumiseen. Monella kuntoutujalla saattaa olla takanaan mahdollisesti erilaisten kuntoutustoimenpiteiden pitkä historia. Eläimen avulla mielenkiinto ohjautuu vuorovaikutukseen sekä tekemiseen, usein toiminnallinen harjoittelu tapahtuu luontaisesti eläimen läsnä ollessa. (Green care s.a.)

2.3 Eläinavusteinen kuntoutus

Eläinavusteinen kuntoutus on voimavarakeskeinen sekä toiminnallinen työskentelymuoto ja se on kokonaisvaltaisesti läsnä työskentelyssä. Eläinten mukanaolo tuo työskentelyyn uusia ulottuvuuksia sekä sen kautta työskentelyyn on yleensä helpompi kiinnittyä. Työskentelyn alkuvaiheessa eläinten mukanaolo helpottaa tutustumista sekä motivoitumista ja työskentelyn edetessä eläinavusteisuus muotoutuu yleensä niin tärkeäksi prosessin kannalta, että se kannattelee työskentelyä loppuun asti. Eläinten läsnäolo tuo mukanaan hyväksyntää sekä myös iloa. Eläinten avulla on hyvä opetella

erilaisia tunnetaitoja sekä käsittelemään omaa minäkuva. Eläin ei koskaan tuomitse tai arvostele ihmistä ulkonäön tai erityisyyksien perusteella, vaan eläin hyväksyy ihmisen aina sellaisenaan kun hän on. Ihmisille on luontaista kohdella eläimiä hyvin ja sen vuoksi eläinavusteisella kuntoutuksella päästään antamaan paljon sekä suoraa että epäsuoraa positiivista palautetta. Yhtenä eläinavusteisen työskentelyn työmenetelmänä voidaan hyödyntää eläinavusteista voimauttavaa valokuvaamista (Varsinais-Suomen sosiaalipalvelut s.a.). Nykyisten tutkimusten perusteella (Luomala-Toikkanen 2008, 54) on voitu todeta, että eläinavusteinen työskentely sopii erityisen hyvin nuorille sekä sellaisille asiakkaille, joiden on ollut vaikeaa kiinnittyä mihinkään aikaisempaan työskentelyyn.

Hautamäen tutkimuksen perusteella kuntoutusjärjestelmässä käytetään eläinavusteisia menetelmiä ja hevosterapian lisäksi myös muut eläimet voivat toimia avustavassa roolissa lääkinnällisen kuntoutuksen terapioidissa sekä myös osana sosiaalista kuntoutusta. Hautamäen katsauksen haastattelupyyntöön vastanneiden yrittäjien sekä palveluntuottajien kirjo kertoo siitä, että missä kaikissa yhteyksissä eläinavusteisia menetelmiä käytetään. Monet vihreän hoivan yrittäjän ottivat yhteyttä tutkijoihin, jotka toteuttivat maatiloillaan sosiaalisen kuntoutuksen toimintaa esimerkiksi maahanmuuttajanuorille tai muille erityisryhmille. Vapaaehtoistoiminta saattaa olla lähempänä terapiatoimintaa sellaisissa tapauksissa, joissa yrittäjä tarjoaa erilaisia eläinavusteisia menetelmiä hyödyntäviä palveluja ikäihmisille, mielenterveyskuntoutujille sekä kehitysvammaisille yhteistyössä yhdistysten kanssa. (Hautamäki 2018, 16.)

2.4 Eläinavusteinen pedagogiikka

Eläinavusteista pedagogiikkaa ei ole tutkittu paljon, mutta se ei ole uusi menetelmä. Eläinavusteisella pedagogiikalla tarkoitetaan siis oppimista eläimen avulla, sekä eläimen kanssa. Eli näin voi jo päätellä, että eläinavusteinen terapia sekä eläinavusteinen toiminta ovat eläinavusteista pedagogiikkaa, sillä näissä opitaan eläimen avulla sekä eläimen kanssa.

Eläinavusteinen pedagogiikka (*Animal-Assisted Pedagogy, AAP*) on pedagogista toimintaa, joka tapahtuu opettajan, sosiaalityöntekijän, sosiaalipedagogin tai muun pedagogin ohjaamana, jossa eläin on mukana työskentelyssä apulaisena sekä toiminnan tukena. Toiminta on ammattilaisen ohjaamaa ja toiminnan eteneminen noudattaa toiminta- tai oppimissuunnitelmaa. Toimintaympäristönä on mahdollisesti päiväkotia tai koulu. Eläinavusteista pedagogiikkaa toteutuu esimerkiksi kouluissa, joissa eläimet, varsinkin koirat, ovat kiinteä osa koulupäivää. On tehty havaintoja, että koirista on hyötyä esimerkiksi ADHD-lapsille, joille koiran pelkkä läsnäolo luokkahuoneessa antaa vaihtoehtoisia toimintamuotoja purkamaan tekemisen tarvetta opetuksen häiritsemisen sijaan. (Jeltsch 2014, 14.)

Eläinavusteinen opetus (*Animal Assisted Education, AAE*) on toimintaa, jolla on kasvatuksellinen tai koulutuksellinen tavoite. Opettajat, erityisopettajat ja muut kasvatusalan tutkinnon suorittaneet henkilöt voivat tarjota eläinavusteista opetusta. Esimerkiksi lukukoiratoiminta voi olla eläinavusteista opetusta, toki riippuen täysin siitä, miten se toteutetaan. (Eläinavustaja ry s.a.) Eläinavusteista opetusta voi tehdä opettaja tavallisessa koulussa, joka on perehtynyt kyseiseen eläimeen, tai erityisopettaja erityisopetuksen koulutuksen käyneenä sekä koulutettuna eläinavusteiseen terapiaan. Eläinavusteiseksi toiminnaksi määritellään tuo tavalliseen kouluun menevä eläin, esimerkiksi lukukoira. Opettajan kanssa tuleva eläin taas luokitellaan eläinavusteiseksi terapiaksi, sillä se vaatii opettajalta sekä eläimeltä koulutusta. Nämä molemmat ovat eläinavusteista pedagogiikkaa. Eläinavusteinen pedagogiikka voi olla kuntouttavaa toimintaa, joka voidaan nähdä eläinavusteisen toiminnan sekä eläinterapian välimuotona tai yhdistelmänä. (Halme 2016, 9.)

Eläinavusteisessa opetuksessa toiminnalle on määritelty tavoitteet. Nämä määritellyt tavoitteet ovat osa oppilaan henkilökohtaista oppimisen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa (HOJKS), ja näin myös osa oppilaan henkilökohtaista opetussuunnitelmaa. Parhaimmillaan eläinavusteinen pedagogiikka on erinomainen työkalu opettajalle opetuksessa. Sosiaalisten taitojen lisäksi eläimen avulla sekä käyttämällä hyväksi lasten kiinnostusta eläimeen, voidaan harjoitella myös monia akateemisia taitoja. Eläinavusteisen

opetuksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti kuten myös arvioidaan eläinterapiassa. Opetuksessa korostuu elämyksellisyys , tavoitteellisuus sekä oppimismotivaatio. (Halme 2016, 11.)

3 KOIRA ELÄINAVUSTAJANA

3.1 Koira-avusteisuus

CAA:ssa (*Canine-Assisted Activity*, CAA) eli koira-avusteisessa toiminnassa koiran ja ohjaajan muodostaman tiimin eli koirakon tehtävänä ovat yksinkertaiset vierailut, joille ei aseteta mitään yksilöllisiä tavoitteita eikä toiminnan dokumentointia vaadita tästä. Tutkimusten mukaan vierailujen vaikutukset ovat hyviä: koirakon vierailut laskevat osallistujien verenpainetta sekä lievittävät heidän kokemaa kipua sekä stressiä. Nämä ovat vain joitain esimerkkejä eläinavusteisen toiminnan positiivisista vaikutuksista ihmisiin. Koira-avusteisessa toiminnassa koiran ohjaajan ei tarvitse työskennellä sosiaali-, kasvatus- tai terveysalalla. Koiranohjaajan tulee olla kuitenkin hyvin perehdytetty koira-avusteiseen toimintaan sekä asiakas- ja laitospäätösten toteuttamiseen. (Suomen terapiakoulu, s.a.)

Koira-avusteinen työskentely on eläinavusteisen työskentelyn muoto, jossa apuna käytettävä eläin on koira (Könönen 2016, 9). Koira-avusteisuudella on jo merkittävä asema kasvatuksessa sekä kuntoutuksessa kansainvälisesti ja myös Suomessa kiinnostus on kasvamassa tähän kyseiseen työskentelymuotoon. Esimerkiksi vapaaehtoinen eläinavusteinen toiminta on paljon kysytympää kuin ennen. Eläimiä käytetään apuna laajasti terveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa sekä myös kasvatuksessa. Fysioterapeutit käyttävät eläimiä lasten, nuorten, vanhusten sekä kehitysvammaisten hoidossa sekä kuntoutuksessa. Psykoterapeuttien kanssa toimii myös eläimiä. Kouluissa eläimiä on tavallisissa luokissa, erityisluokissa, autistien sekä kehitysvammaisten parissa. Kirjastoissa työskentelee lukukoiria, joille lapset lukevat kirjoja, lukukoira toimii kuuntelijana. Eläimiä on perhekodeissa, lastenkodeissa sekä sijaisperheissä. Vanhusten parissa

eläimen rooli on muun muassa olla ystävänä sekä aktivoimassa liikkumaan. Eläimiä käytetään myös apuna mielenterveyskuntoutujien ryhmissä, muistisairaiden tukena sekä innostajina erilaisissa liikuntaryhmissä. Suomessa eläinavusteisessa työskentelyssä toimii muun muassa koiria, kissoja, hevosia, kanoja, alpakoita sekä laamoja. Koira on näistä yleisin. (Aaltonen 2016, 14–15.)

Koira-avusteista työskentelytapaa käytettäessä keskeisessä roolissa on vuorovaikutus ihmisen sekä koiran välillä. Koira-avusteisuuteen liittyvät myös tavoitteellisuus sekä ammatillisuus. Oman ammatillisen taustansa kautta työntekijä soveltaa koira-avusteisuutta. (Illikainen 2017, 5) Koira-avusteisessa työskentelyssä asiakas yleensä itse määrittelee omat tavoitteensa yhdessä toiminnan toteuttajan kanssa. Tavoitteena voi mahdollisesti olla elämänhallinnan kehittyminen, psyykkisten häiriöiden helpottaminen tai sosiaalisten vuorovaikutustaitojen parantuminen. Työskentelyn aikana asiakas voi löytää positiivisen elämänpolun sekä hänen itsetuntonsa voi vahvistua. (Aaltonen 2016, 27.)

3.2 Koiran tuoma hyöty

Tutkimuksissa on todettu, että jo pelkällä koiran koskettamisella on vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin monilla eri tavoilla. Koskettamisen tarve ihmisillä on hyvin primitiivistä. Koiran koskettaminen vapauttaa ihmisen elimistössä kemiallisen mielihyvän purkauksen, jonka vaikutus vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmiseen. Pelkällä koiran läsnäololla on jo myönteisiä vaikutuksia ihmiseen, mutta koira-avusteisella kasvatus- ja kuntoutustyöllä voidaan saavuttaa vielä paljon enemmän. (koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry, s.a.)

Yhdysvaltalaisessa koulussa tehtiin tutkimus, jossa tutkittiin koiran vaikutusta koetilanteessa. Tähän tutkimukseen osallistui kaksi ryhmää, joita seurattiin. Toisessa koetilanteessa oli läsnä pelkästään vain kokeen valvoja, toisessa oli kokeen valvojan lisäksi myös koira. Opiskelijoilta mitattiin koetilanteen aikana verenpainetta sekä pulssia, jotta saataisiin konkreettista tulosta. Saatujen

tulosten perusteella jo pelkkä koiran läsnäolo oli rauhoittanut opiskelijoiden oloa huomattavasti. (Halme 2016, 8.)

Palveluoperaatio Saappaan päivystysryhmässä koira toimii jäänmurtajana. Saapas on etsivää nuorisotyötä, jossa tavataan nuoria kaupungeilla sekä muualla missä nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Koiran kanssa työskennellessä niin koira toimii niin sanottuna jään-murtajana: koiran ansiosta nuorten on helpompi keskustella asioista. (Haavisto 2018.)

Koirat ovat ainoita kotieläimiä, jotka hakevat katsekontaktia ihmisen silmiin. Mikään muu kotieläin kuin koira ei hakeudu samalla tavalla aktiivisesti katsekontaktiin ihmisen kanssa. Koiran kanssa toimiville on tuttua, miten koira katsoo omistajaansa aivan kuin koira pyytäisi lupaa tai toimintaohjeita johonkin. Tämä on myös yleensä ensimmäisiä taitoja joita koirille opetetaan. Ihminen kykenee lukemaan koiran eleitä sekä ilmeitä, vastavuoroisesti koira taas kykenee tulkitsemaan näitä ihmisestä. Jo pienenä pentuna koira pystyy spontaanisti vastaamaan ihmisen antamiin viesteihin esimerkiksi etsiessään herkkuja piiloista sekä saadessaan ihmiseltä löytöpalkkion. Tämänkaltaisia käyttäytymistapoja ei ole synnynnäisesti millään muulla eläinlajilla kuin koiralla. (Aaltonen, 2016)

Toisin sanoen eläimen koskettaminen, sille puhuminen sekä puhtaasti pelkkä eläimen läsnäolo tuottavat mielihyvää ihmiskehon kemiallisen mekaniikan kautta. Täytyy aina muistaa myös se tosiasia, että eläin on oikea hengittävä olento ja se tekee siitä paljon merkityksellisemmän kuin mistä tahansa esineestä. Eläimellä on itseisarvo, se herättää ihmisessä sympatiaa sekä empatiaa. Lukuisat eri tahot ovat hyödyntäneet tätä omassa työssään. Koiria käytetään seuralaisina laitoksissa, apulaisina kouluissa, kuntouttajina eri terapiamuodoissa sekä apulaisina kouluissa. (Halme 2016,11)

Koira antaa peilipintaa myös tunteiden käsittelyyn. Elekielen tulkitsemiseen koira toimii mallina sillä koira antaa välittömästi palautetta rehellisesti eikä koira muistele menneitä. Koira on aina juuri siinä hetkessä läsnä. Lapsen on helpompi hyväksyä sääntöjä jotka liittyvät koiran hyvinvointiin kuin ihmisten

välisiä sääntöjä. Koira-avusteisen toiminnan aikana koirasta on myös pidettävä huolta, jolloin lapsi saa ottaa vastuuta sekä tarjota koiralle hoivaa. Toisaalta lapset myös saavat vastapainoksi hoivaa koiralta iloisen elekielen, silityksien pyytämisen tai jopa lipaisun muodossa. (Könönen 2016, 11)

3.3 Koiran hyvinvointi sekä edellytykset työssä

Koira-avusteisessa työskentelyssä käytettävän koiran hyvinvoinnista tulee huolehtia erityisen hyvin. Koira täytyy rokottaa, madottaa ja käyttää eläinlääkärin tarkastuksessa säännöllisesti sekä tarpeen mukaan. Tämän lisäksi täytyy muistaa, että äkilliset sairastumiset sekä loukkaantumiset estävät koiran käyttämisen työssä. Koiraa ei voi kärkeä tekemään töitä, jos se ei ole täysin terve. Koiralla on täysi oikeus saada tarvitsemaansa hoitoa sekä levätä rauhassa kotona. (Haake & ym 2016, 24)

Koiran psyykkisestä hyvinvoinnista täytyy myös muistaa huolehtia fyysisen jaksamisen lisäksi. Stressin ehkäisemiseksi koiralle täytyy varmistaa riittävästi lepoa, liikuntaa sekä ruokaa työpäivän aikana että vapaa-ajalla. Työpäivät tulee olla koiralle maltillisen ja realistisen pituisia sekä niiden tulee sisältää riittävästi taukoja. Aluksi on erityisesti tärkeää, että koira todella viihtyy työssään ja saa toiminnasta sekä ympäristöstä positiivisia kokemuksia. Mukavilla valjailla tai pannoilla sekä makuupaikalla on myös merkitystä. Omistajan rauhallisuus sekä johdonmukaisuus auttavat myös ehkäisemään stressiä. Jos koira näyttää töissä stressaantuneelta, on tärkeää selvittää stressin mahdollinen syy, jotta asialle voidaan tehdä jotakin. (Haake & ym 2016, 25).

Kun koiran ottaa mukaan työhön on osattava lukea koira. Työ ei missään nimessä saisi olla koiran hyvinvoinnille vaaraksi, esimerkiksi, että koira stressaantuisi tai siihen kohdistuisi väkivaltaa. Koiralle on myös hyvä tehdä turvapaikka, jonne koira voi mennä lepäämään tai turvaan jos tapahtuu jotain, jossa koira voisi vahingoittua. Esimerkiksi luokassa opiskelija hermostuisi ja alkaisi heittelemään tavaroita. Täytyy myös muistaa, että koiralle työ on myös raskasta ja koira ei kuuluisi tuoda kouluun joka päivä. Koiralta vaaditaan soveltuvuuskokeen läpäisyä, sillä sen avulla kartoitetaan onko koira ylipäättään

sopiva kouluympäristöön. Myös koululta pitää saada hyväksyntä siihen, että koiran saa ottaa mukaan tunnille. Kaikki koulut eivät tätä hyväksy. Helsingissä koulut vaativat, että jos koiran tuo kouluun niin sen on pitänyt läpäistä koe. Tällä kokeella ennalta ehkäistään sitä riskiä, että koira reagoisikin väärin luokassa sekä käyttäytyisi negatiivisesti, mikä vaarantaisi koirien käyttöä koiravusteisessa työssä. Koiralta myös vaaditaan interventiota, esimerkiksi noutoa tai jotain muuta taitoa jota voidaan hyödyntää opetuksessa.

4 KOIRA KOULUSSA

Koulukoirat ovat suomessa yleensä opettajien omia koiria, joita he ottavat satunnaisesti mukaan opetukseen. Koirille koulussa olo on hyvin raskasta, vaikka koira nauttisikin siitä. Koulukoira voi olla myös apuopen tai tunnilla voi olla ihan oma ohjaaja koiralle. Koiran käyttö kouluissa ei aina kuitenkaan ole mahdollista, vaikka olisi kuinka ei allergisoiva rotu. Joku voi kuitenkin allergisoida tai jopa pelätä koiraa niin paljon, että koira aiheuttaisi enemmän haittaa luokassa kuin hyötyä. Aina pitää muistaa kysyä muilta onko koiran tuonti hyväksyttävää. (Halme 2016, 15)

Itävaltalaisutkimuksessa tutkittiin miten koiran läsnäolo vaikuttaa luokassa. Koiran pelkkä läsnäolo sai aikaan tiiviimpää kommunikointia luokassa lasten sekä opettajan välille, vaikka lapset saattoivat mahdollisesti keskittyä vähemmän annettuihin tehtäviin. Tämän lisäksi lapset huomioivat koiraa sekä ottivat koiran tarpeet huomioon. Sen sijaan, että lapset olisivat käyttäytyneet häiritsevästi toisiaan kohtaan, he saattoivat mennä istumaan koiran viereen silittämään sitä. Koiran silittäminen rauhoitti lasta. Jo pelkkä koiran läsnäolo vaikutti sekä poikien että tyttöjen käytökseen positiivisesti, mutta tässä kyseisessä tutkimuksessa oli selkeämmät vaikutukset poikien käytökseen. Osa oppilaista vietti aikaa koiran vieressä silittämässä sitä sekä leikkimällä koiran kanssa. Näiden kyseisten oppilaiden käytöksessä tapahtui dramaattinen muutos tuon hetken aikana. Toiset oppilaista, jotka eivät

viettäneet koiran kanssa aikaa, taas seurasivat koiraan tarkkaan, mutta välttivät suoraa kontaktia koiraan sekä pitivät siihen riittävää etäisyyttä. Oli myös oppilaita, joita ei taas tuntunut kiinnostavan koira juuri lainkaan. Tästä huolimatta muutos oppilaiden käyttäytymisessä näkyi kuitenkin koko luokassa: oppilaat olivat paljon huomaavaisempia toisiaan kohtaan eivätkä he pitäneet suurta meteliä luokassa. Koiran läsnäolo luokassa herätti osalle oppilaista kiinnostusta oppimaan enemmän koiran käyttäytymisestä sekä koiran tarpeista. Näytti siltä, että opettajan auktoriteetti lisääntyi luokassa koiran läsnäolon myötä, varsinkin joidenkin poikien silmissä. (Luomala-Toikkanen 2008, 12.)

Aaltonen sekä Luomala-Toikkanen tutkivat omissa opinnäytetöissään koiran vaikutusta oppilaisiin. Molempien tutkimus tulokset olivat positiivisia, Luomala-Toikkanen huomasi koiran luovan ympärilleen positiivista ilmapiiriä sekä hyvää mieltä. Oppilailla oli myös mukavampi sekä helpompi tulla kouluun kun heitä odotti koululla koira. (Luomala-Toikkanen 2008, 12)

Harjoittelu on hauskaa koiran kanssa sekä se on helpompaa, kuin sosiaalisten taitoja harjoittelu suoraan vertaisryhmän kanssa. Koira ei koskaan pilkkaa epäonnistumisista, vaan omalla olemuksellaan koira viestii, onko sen hyvä olla lapsen lähellä. Jos koira on rauhallinen sekä levollinen lapsen seurassa, voi pohtia lapsen kanssa, mikä lapsen käyttäytymisessä mahdollisesti voi rauhoittaa koiraan. Jos koira haluaa päästä pois lapsen luota, voidaan lapsen kanssa pohtia, miten koiran saisi tuntemaan olonsa mukavammaksi tilanteessa sekä jäämään lapsen luokse. Esimerkiksi voidaan lapsen kanssa pohtia, vaikuttaako mahdollisesti asiaan se, miten koiralle puhutaan tai miten koiraan kosketetaan ja vaistoaako koira lapsesta jännittyneen mielialan. Koira näyttää hetkessä lapselle, milloin sitä lähestytään oikealla tavalla. Siksi onkin hyvin tärkeää sanoittaa koiran näkökulmasta lapselle tilannetta ja näin lapsi ymmärtää helpommin, miltä koirasta mahdollisesti voi tuntua. Kun lapsi havainnoi oman käyttäytymisensä yhteyttä eläimen käyttäytymiseen sekä tajuaa toimintansa vaikutuksia, näitä oivalluksia voi linkittää koskemaan myös lapsen ihmissuhteita. (Ahonen 2013, 192-193.)

Koiran avulla havainnollistetaan asioita lapsille. On hyvä yksinkertaistaa asioita sekä paloitella niitä lapsille. Voidaan myös tehdä lapsille vertauksia kysymällä, mikä saattaa olla mahdollisesti vialla kun yllättäen koira alkaa murisemaan. Voidaan selittää lapselle, että koira on sattunut tassuun ja tassu voi olla kipeä. Sitten tätä voidaan verrata, että samalla tavalla lapsi on joskus voinut riidellä aamulla äidin tai isän kanssa, ja koska siitä riitelystä jäi paha mieli, tiuskii hän koulussa muille oppilaille. Näin lapsi voi ymmärtää omia tunteitaan paremmin peilaamalla niitä koiran kautta. (Aaltonen 2016, 31-32.)

Koirat ovat usein kiinnostuneita epävarmoista sekä ujoista ihmisistä, jolloin ne hakeutuvat omatoimisesti tämänkaltaisten ihmisten seuraan. Koiran hakeutuessa luokassa ujon oppilaan seuraan muut oppilaat luokassa saattavat mahdollisesti alkaa ihailemaan tätä kyseistä ujoa oppilasta, jonka seurauksena muut oppilaat saattavat hyväksyä ujon oppilaan porukkaan. Ujot oppilaat saattavat kokea olonsa turvalliseksi koiran läsnäollessa. Myös koirasta saattaa olla hyötyä erityisoppilaille muiden oppilaiden hyväksynnän saamisen kanssa. (Illikainen 2017, 16.) Koirat antavat lapsille sekä nuorille henkistä tukea koulussa sekä rauhoittavat ilmapiiriä. Koiran avulla voidaan tehostaa kouluaineiden opiskelua sekä harjoitella lukemista. Koiria käytetään vuorovaikutuksen harjoittelussa sekä koulukuraattorin apuna muun muassa kontaktin saamisessa oppilaisiin. (Aaltonen 2016, 27.)

Kun koira on luokassa, yhteistyö oppilaiden sekä opettajan välillä on sujuvampaa. Oppilaat osallistuvat tunneilla myös enemmän. Pelkällä läsnäololla koira tuo lisää sosiaalista viihtyvyyttä luokkaan. Koiran luoman ilmapiirin avulla keskustelu oppilaiden välillä sekä erityisesti riitatilanteissa, on sujuvampaa ja asiallisempaa. Oppilasryhmän integraatioon vaikuttaa jo pelkkä koiran läsnäolo. Koiran vähentäessä oppilaiden huonoa sekä provosoivaa käyttäytymistä, oppilaiden ryhmä yhdistyy. Oppilaat ovat myös vähemmän itseksensä ja toimivat enemmän ryhmässä. (Illikainen 2017, 16-17.)

Luomala-Toikkanen (2008, 42.) pääsi kouluun paikan päälle huomioimaan, että aggressiivisuutta ei juurikaan esiintynyt koiran läsnäollessa. Kun tuolit sekä pöydät vähänkin lentelivät, koirat säikähtivät ja tilanne laukesi

puhumalla. Koirat reagoivat koviin ääniin sekä tunnistavat aggressiivisuuden. Koirien vaikutus aggressiivisuuteen saattaa olla ennaltaehkäisevä, sillä tällaisia tapauksia on tullut esille sekä vierailun luokan oppilaiden sekä opettajan mukaan. Yksi oppilaista uskoo, että koirat aistivat sen kun oppilasta alkaa hermostuttamaan, sillä silloin koirat tulevat viereen rapsutettaviksi. Kun koiran kanssa on leikkinyt tai rapsuttanut sitä tarpeeksi niin ei enää koe itseään hermostuneeksi. Aina ei kuitenkaan ole helppoa erottaa, missä kulkee todellisuuden sekä leikin raja. Näin kävi eräässä oppilaiden painissa, jonka koira päätti lopulta lopettaa. Koira oli toiminut tilanteessa hyvin rauhallisesti: aluksi koira oli tuuppinut poikia kuonolla ja kun tuuppiminen ei ollut tuottanut tulosta niin koira oli käynyt makaamaan poikien väliin. Pojat olivat aluksi kironneet sitä, että koira oli tullut keskeyttämään heidän leikki paininsa, mutta vähän aikaa koiraa rapsutellessaan pojat päättivät olla jatkamatta painia ja olivat hyväntuulisia, vaikka koira oli tullut keskeyttämään heidän leikkinsä.

Luomala-Toikkanen(2008, 41.) huomioi myös, että sosiaalisten taitojen lisäksi koirien avulla sekä hyödyntämällä lasten kiinnostusta niihin voidaan myös harjoitella monia akateemisia taitoja. Opettaja oli huomannut kuinka tehtäviä tehdessään oppilaan toinen käsi oli kirjoittanut ja toinen käsi rapsutti koiraa samanaikaisesti. Oppilaat myös pääsevät neuvomaan sekä ohjaamaan toisiaan koirien käsittelyssä, hoidossa ja myös koirien kanssa leikkimisessä. Koiraluokassa tulee luontevasti myös tilanteita, joissa aikaisemmin oppilaat jotka ovat tottuneet negatiiviseen palautteeseen saavatkin positiivista palautetta. Tämä vaikuttaa positiivisesti oppilaiden itsetuntoon. Opettaja voi käyttää koiria ikään kuin työvälineinä tai erilaisten asioiden havainnollistajina ja niiden avulla moni oppilas on saattanut moni saada luonnillisemman tunteen sekä esitysmuodon kiusalliselta tuntuvaan asiaan. Opettajan on ollut helpompi ottaa puheeksi monia murrosikäisiäkin askarruttavia asioita koirien avulla aivan luontevalla tavalla. Opettaja kokee, että koirien tuoma välittömyys on avain, jolla keskustelusta tulee helpompaa. Koiria voidaan käyttää esimerkkinä, vaikkapa ihan biologiaan liittyvässä asiassa, kun koirilla on jaloissa juoksuhausut. Tällöin on äärettömän helppoa lähteä keskustelemaan murrosikäisten kanssa siitä, että minkä takia narttu-koirilla on mahdollisesti juoksuhausut käytössä, ja siitä johdatella asiaa kohti naisten kuukautisia.

Koiraluokan koirat tuovat positiivisia vaikutuksia myös koulun muille oppilaille. Esimerkiksi eräällä välitunnilla kaksi pientä poikaa lähtivät juoksemaan kohti koiraluokan koiraa. Koiran luona toinen pojista istuutui sen vierelle ja laittoi kädet sen ympärille ja oli siinä 10–15 minuuttia. Toinen poika rapsutteli koiraa sekä jutteli sille. Tämä saattoi olla pojille niin sanottu turvatankkaushetki. Samantyyliä tilanteita on ollut usein, kun välitunnilla ylä- tai alakoulun oppilaat tulevat rapsuttamaan koiraluokan koiria. Kun koiraluokan omat oppilaat tulevat paikalle, ovat koirat hurjan innoissaan ja näin erityisluokan oppilaat saavat välittömästi muiden oppilaiden silmissä positiivisen aseman. Koiraluokan oppilaiden itsetunnolle tekee hyvää muiden oppilaiden kiinnostus ”heidän” koiriaan kohtaan. Koiraluokan positiivinen status vaikuttaa koko koulun inklusioon sekä yhteisöllisyyteen. Koirat luovat positiivista ilmapiiriä sekä hyvää mieltä koko kouluympäristöön. Koirat toimivat myös linkkinä niin opettajien kuin oppilaidenkin välillä, mutta erilaisten oppilaiden välillä myös. Ulkopuolisen silmissä erityisluokka ei ole enää pelkkä erityisluokka, vaan koirien ansiosta luokkaa kutsutaan koiraluokaksi, mikä on antanut luokalle hyvän aseman. Hyvää asemaa luo myös se, että koiraluokkaan halutaan, tietenkin koirien takia. Koulun entiset oppilaat ovat myös olleet tyytyväisiä kouluunsa sekä oloaikaansa koiraluokassa. He ovat myös levittäneet positiivista sanaa koiraluokasta, jolle onkin kehkeytynyt positiivinen asema, mikä voi olla aika havinaista erityisluokalle. (Luomala-Toikkanen 2008, 41-44)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Koira kasvatus- ja kuntoutustyössä ry

Opinnäytetyöni tilaajana on Koira kasvatus- ja kuntoutustyössä ry. Joka on perustettu vuonna 2010. Yhdistyksen tarkoituksena on kehittää ja tukea koira-avusteista kasvatus- sekä kuntoutustyötä terveys-, sosiaali- sekä opetusaloilla, yhdistää ammattilaisia jotka ovat kiinnostuneita koira-avusteisesta työmuodosta, tarjota vertaistukea ja täydennyskoulutusta joka liittyy koira-avusteiseen työskentelyyn sekä vertaistukea ja edistää tietoisuutta ammatillisesta sekä tavoitteellisesta koira-avusteisesta työstä, jossa ammattihenkilön työparina toimii koira. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017)

Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki, mutta toiminta-alueena on koko Suomi. Yhdistys järjestää koulutusta koira-avusteisesta työmuodosta jäsenilleen ja pitää koirakoille soveltuvuustestejä. Soveltuvuuskokeen tarkoituksen on tarkistaa soveltuuko kyseinen koira työskentelyyn eri tukea tarvitsevien ihmisten kanssa. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017.)

Koira-avusteisessa työskentelyssä yhdistyy ammattihenkilön kasvatus-, terveys- tai sosiaalialan osaaminen sekä eläinavusteisen työmuodon ja eläimen lajityypillisten käyttäytymistarpeiden tuntemus. Koira-avusteisen työskentelyn tavoitteena on asiakkaiden toimintakyvyn edistäminen sekä ylläpitäminen. Eläinavusteinen työskentely perustuu aina asiakkaalle tehtyyn arviointiin, jossa hyödynnetään tarvittaessa myös henkilön läheisiltä saatavaa tietoa sekä muuta sosiaalista verkostoa. Koira hyödynnetään työmuodossa yhtenä toiminnallisena menetelmänä yhdistyksen eettisiä ohjeita sekä standardeja noudattaen. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017.)

Jokaisella ammattihenkilöllä on omaa työtään koskeva ammattieettinen ohjeistus. Tämä ohjeistus koskee koira-avusteisen työn ammattieettisiä toimintatapoja. Koira-avusteinen työskentely edellyttää ammattitaidon jatkuvaa kehitystä. Ammattihenkilö on velvollinen huolehtimaan siitä, että työskentelyssä käytettävä koira on asianmukaisesti peruskoulutettu turvallisilla sekä positiivisilla koulutusmenetelmin. Ammattihenkilö on vastuussa toimintansa turvallisuudesta sekä lainmukaisuudesta. Ammattihenkilön tulee selvittää koiran terveydentila ennen koira-avusteisen työskentelyn aloittamista sekä huolehtia koira-avusteisessa interventiossa käytettävän koiran hyvinvoinnista sekä viihtyvyydestä työ- ja vapaa-ajan tilanteissa. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017.)

Koira-avusteisella kasvatuksella sekä kuntoutuksella on kansainvälisesti tarkasteltuna jo merkittävä asema. Koira-avusteinen työskentely on myös lisääntynyt nopeasti Suomessa. Koira-avusteinen kasvatus- ja kuntoutustyö on tavoitteellista toimintaa sekä se edellyttää koiraohjaajalta oman ammatinsa lisäksi koulutusta koiran työparikäytöksestä kasvatus- ja kuntoutusalalla. (Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017.)

5.2 Opinnäytetyön tehtävä ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni on tutkimus, jossa tutkin mitä hyötyä koirasta on opettajalle työskennellessä oppilaiden parissa. Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuoda esille eläinavusteista pedagogiikkaa. Koirien käyttö ei ole uusi asia, mutta eläinavusteinen pedagogiikka on vielä vähäistä Suomessa.

Tutkimuskysymykset kiteytyvät seuraavasti. Opinnäytetyö on toteutettu opettajien näkökulmasta. Tarkoituksena oli saada selville, minkälaista on koiran kanssa työskentely sekä miten opettajat näkevät koiran työparina.

1. Millaisia muutoksia nuorten käytöksessä on havaittavissa, kun luokkaan tuodaan koira?
2. Millaisia muutoksia omassa käytöksessäsi on havaittavissa?
3. Millaista hyötyä koiran tuomisella opetustilanteeseen on opettajien näkökulmasta?
4. Millaisia haasteita koiran opetustilanteeseen tuomiseen liittyy?

Tutkimuskysymysten avulla oli helppo lähteä rakentamaan kysymyksiä haastatteluja varten. Tutkimuskysymykset rajasivat myös hyvin haastatteluja, ettei haastattelu lähtenyt rivuraiteille.

5.3 Tutkimusote ja -menetelmä

Tutkimukseni on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa tarkastellaan merkitysten maailmaa, mikä on ihmisten välinen sekä sosiaalinen. Nämä merkitykset ilmenevät suhteina ja niiden muodostamina merkityskokonaisuuksina. Merkityskokonaisuudet vuorostaan ilmenevät ihmisistä lähtöisin olevina sekä ihmiseen päätyvinä tapahtumina kuten toimintana, ajatuksena, päämäärien asettamisena sekä esimerkiksi yhteiskunnan rakenteina. Tavoitteena ovat ihmisen omat kuvaukset sekä näkökulmat koetusta todellisuudestaan. Näiden kuvausten oletetaan sisältävän juuri niitä asioita, joita ihminen pitää itselleen elämässään merkitykselli-

sinä sekä tärkeinä. Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutettavaan tutkimukseen sisältyy aina kysymys, mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan. (Vilka 2014, 78.)

Totuuden löytäminen tutkittavasta asiasta ei ole tavoitteena laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa. Tavoitteena on tutkimuksen aikana muodostuneiden tulkintojen avulla näyttää esimerkiksi ihmisen toiminnasta tai tuottamista kulttuurituotteista jotakin, joka on välittömän havainnon tavoittamista. Välittömän havainnon tavoittamattomissa olevat asiat ovat kuin arvoituksia. Juuri näiden kyseisten arvoitusten ratkaiseminen on tutkimuksessa tavoitteena. Ihmisten kuvaamien kokemusten sekä käsitysten avulla luodaan johtolankoja sekä vihjeitä, joiden avulla voidaan ratkaista näitä arvoituksia jotta päästään tutkimuksen tavoitteeseen. (Vilka 2014, 79.)

Teemahaastattelu antaa haastattelijalle sekä haastateltavalle mahdollisuuden monipuoliseen vuorovaikutukseen. Aihepiirit ovat ennakkoon määritelty, mutta tiukkaa järjestystä ei kuitenkaan ole aiheiden esittämiselle. Kysymysrunko toimii teemahaastattelussa haastattelijan muistilistana, joka kuitenkin voi joustaa tilanteiden mukaan. Kaikki haastatteluun valitut teemat käydään läpi haastateltavan kanssa, mutta teemojen käsittelyn laajuus voi vaihdella eri haastattelujen välillä. Teemahaastatteluun valmistuminen vaatii perehtymistä aiheeseen sekä haastateltavien huolellista valintaa, jotta mahdollistetaan tutkimustavoitteen saavuttaminen. (Näppärä, 2017)

Teemat:

1. Miten koira vaikuttaa ilmapiiriin?
2. Mitä haasteita koira tuo työhön?
3. Miten koira on muuttanut opettajan työ otetta?

5.4 Haastatteluiden toteutus

Toteutin haastattelut Teamsin kautta. Haastattelin neljää erityisluokan opettajaa, joilla on koira mukana työssään. Jokainen koira oli käynyt soveltuvuuskokeen, jotta voitiin ottaa koiran "työvälineeksi" tunneille. Koulutuksen avulla selvitettiin koiran soveltuvuus koulumaailmaan. Jos kouluissa ei vaadittaisi koirilta soveltuvuuskokeen käyntiä, voisi käydä niin, että moni opettaja ottaisi kouluun mukaan oman koiransa, joka ei ympäristöön ja näin voisi vaarantaa koirien käytön koulussa.

Haastateltavat löysin Facebookista. Laitoin ilmoituksen Facebook ryhmään jossa on opettajia, jotka työskentelevät koiran kanssa, että etsin haastateltavia opinnäytetyöhöni. Kerroin ilmoituksessa opinnäytetyöni tavoitteista, yllätyin siitä kuinka nopeasti sain haastateltavat kokoon.

Toteutin haastattelut Teamsin välityksellä, sillä tämän hetkinen vallitseva pandemia ei mahdollistanut haastatteluja kasvotusten. Haastattelut toteutin marras-joulukuussa 2020. Kestolta haastattelut olivat noin 15-30 minuutin pituisia. Jokainen haastateltava oli innokas kertomaan omasta työstään sekä erityisesti omasta koirastaan. Opettajien äänestä kuuli, että he ovat tyytyväisiä koiransa sekä tyytyväisiä työhönsä.

6 TULOKSET

6.1 Luokan ilmapiirin muutokset

Haastateltavien mukaan luokassa huomaa eron heti koiran astuessa luokkaan. Myös oppilaat tulevat kouluun innokkaammin kun tietävät, että koira on tulossa kouluun. Koira toimii hyvänä motivaationa kouluun tulossa ja tämä myös todennäköisesti helpottaa vanhempia kun he tuovat lapsen kouluun.

Se vaikuttaa hirveästi siihen koulumotivaatioon, siis ylipäätään. Ne tulee tosi mielellään kouluun. H2

Koira myös saa sellaiset lapset keskustelemaan keskenään, jotka eivät ole olleet muulloin tekemisissä toistensa kanssa. Jopa luokan riitapukarit ovat koirapäivinä sovussa.

Sit se näky mikä siinä, kun päästin koiran luokkaan ja pojat sinne luokkaan, ni kymmenen semmosta lasta, jotka ei oo koskaan aikasemmin kauheesti keskenään jutellut ja tullut toimeen niin menivät piiriin sen koiran ympärille ja alkoivat keskustelemaan keskenään, niin ei siinä voinut kuin lähteä ottamaan selvää miks mä en oo tässä onnistunut, mutta tuo koira onnistuu. H3

Koira saa aikaan muutoksia ilmapiiriin hetkessä ja myös sellaisia muutoksia, mitä opettaja ei ilman koiraakaan mahdollisesti saisi. Koiran läsnäolo saa lapset unohtamaan riidat, mikä helpottaa opettajan työtä, kun ei tarvitse keskittyä niiden selvittelyyn.

Spontaaneja tilanteita tuli, sellaiset joilla oli riitoja niin riidat väistyivät ja keskityttiin koiraan. H4

Koiran läsnäolon on huomattu rauhoittavan oppilaita. Aggressiivisuus sekä ylivilkkaus saattavat mahdollisesti vähentyä samalla kun nuorten keskinäiset sosiaaliset suhteet vahvistuvat. Ehjälle sekä sosiaalisesti toimivalle luokalle on edellytyksenä työrauha. Lasten keskittymistä voidaan ylläpitää eläinten avulla sekä huomiota voidaan ohjata olennaisiin asioihin oppimisen kannalta. (Aho-nen 2013, 184–186, 192–193.) Pelkkä koiran läsnäolo vaikuttaa lasten mielialaan positiivisesti. Opettajan työtä helpottaa kummasti, kun ei tarvitse koko ajan olla varuillaan mahdollisten konfliktitilanteiden varalta.

Silloin kun koira on ne on silloin paljon iloisempia ja sitten se yhteistoiminta ja vuorovaikutus keskenään toimii niillä hirmu hyvin, varsinkin ku ne oli nuorempia niin ne saatto niiku kesken tunnin vaa käydä vetäsemässä toista turpaan, ku kävi kostamassa jonkun, mut silloin ku koira on niin ne on ilosempia ja jaksaa tehdä hommia paremmin. H1

Koiralla voi olla myös mahdollisesti itsetuntoa vahvistava vaikutus. Se voi tuottaa suurta tyydytystä, jos hän saa koiran tekemään jotain, mitä hän koiralta pyytää, esimerkiksi istumaan tai antamaan tassua. Lapselle tulee tällöin kokemus siitä, että häntä kuunnellaan. (Ikäheimo 2013) Tämä itsetuntoa vahvistava vaikutus voi saada ujonkin lapsen rohkaistumaan.

Se tuo tosipaljon semmosta itseluottamusta ja itsevarmuutta siihen, että ne on kauheen tyytyväisiä siitä kun ne saa sen koiran toimimaan. H2

Koiran avulla saadaan nostettua lapsen itsevarmuutta sekä itseluottamusta ja lapsi oppii luottamaan omiin kykyihinsä. Koira ei tuomitse, eikä pilkkaa, jolloin lapsen on helpompi uskaltaa puhua, kun tietää ettei kukaan arvostele häntä. Tämän rohkeuden ansiosta lapsi saattaa mahdollisesti avautua vaikeuksista kotona, joista ei muuten uskaltaisi kertoa.

Kaksi noita lastensuojeluilmoitusta on tehty sitten sen kautta kun on avautunut koiran kanssa niistä omista oloistaan. H1

Koiralla on myös rauhoittava vaikutus lapsiin ja koira voi hyödyntää yksilöllisesti. Koiran rauhoittava läsnäolo voi auttaa lasta pääsemään yli ahdistuksesta, jolloin lapsi kykenee suoriutumaan esimerkiksi koe tilanteesta. Illikaisen (2017, 17.) tutkimuksesta nousee esille, että koiran pelkkä läsnäolo voi vähentää erilaisista tehtävistä johtuvaa ahdistusta ilman, että oppilaan tarvitsee aloittaa toista tehtävää helpottaakseen oloaan. Omassa tutkimuksessani nousee samanlainen ilmiö, mitä Illikaisellakin. Oppilaan ahdistus koetilanteessa helpottuu kun hänen tukenaan on koira.

Se rauhoittaa myöskin sillä tavalla et, jos jännittää hirveesti, mulla on yksi oppilas joka pelkää koe tilanteita aivan hirveesti, vaikka hän suoriintuisi matematiikasta muuten oikein hyvin, mut sitku on koe hänelle iskee ihan kauhee paniikki, et nyt on koe. Mä oon ruvennut nyt tekee sillee, et koira on koepäivinä aina paikalla. Meillä on sohva luokassa, minkä edessä on pöytä, hän saa mennä sinne sohvalle istumaan ja ottaa sen koiran siihen viereensä, sit hän niinku pitää koira siinä kainalossa ja halailee sitä siinä ja rapsuttelee välillä ja sit sen kokeen tekeminen ei olekaan niin kauheeta. H2

Mitä parempi ilmapiiri luokassa on, sitä helpompi opettajan on opettaa oppilaita. Koiran avulla opiskelu on myös toiminnallisempaa, mikä voi mahdollistaa sen että, oppilaat oppivat asian helpommin sekä oppiminen saattaa jopa olla oppilaista hauskaa kun koira osallistuu opiskeluun esimerkiksi noppia pyörittämällä.

Osa pyörittää noppia, kun nopan laittaa eteen niin koira tassullaan pyöräyttää noppaa, minulla on kaksi noppaa joita koira pyöräyttää vuorotellen, tätä hyödynnän esimerkiksi kertolaskuissa. H4

Oppilaat ovat helpompia sinä päivänä näin niin kuin muilta taidoiltaan, siis tämmöisiltä vuorovaikutus ja sosiaalisilta taidoiltaan ja innokkaampia. H1

Kun koira mukana koulussa niin silloin opettaja usein käsittelee tunneilla emotionaalisia taitoja. Koiran kanssa on helpompi käsitellä tämänkaltaisia aiheita, sillä lapset ovat innokkaampia sekä koira on helppo hyödyntää opetuksessa. Esimerkiksi kun käydään tunnetiloja läpi, koira voi hyödyntää siinä hyvin. Miltä koirasta tuntuu kun koira heiluttaa häntää? Miltä koirasta tuntuu kun koira uikuttaa? Samalla voidaan peilata näitä tunteita, että miltä ne näyttävät ihmisellä. Koira auttaa käsittelemään erilaisia asioita, sillä koiran luoman ilmapiirin avulla keskustelu oppilaiden välillä, erityisesti riitatilanteissa, on sujuvampaa ja asiallisempaa (Ahonen 2013, 189)

Koira on kyllä niin loistava niihin semmisiin myötätunto ja empatia ja tämmösee rakkauspedagogiikkaan ja tämmöseen, että tuota ne eläytyy siihen jotenkin paremmin kun siinä on se koira. H1

Illikainen (2017, 15) on omassa tutkimuksessaan päätenyt samoihin tuloksiin, että koirasta on mahdollisuus saada emotionaalista turvaa. Oppilas voi kertoa koirille sellaisistakin asioista, mistä ei vielä pysty keskustelemaan aikuisen kanssa. Oppilas voi ensin rauhoittua koiran kanssa, minkä jälkeen hän on mahdollisesti avoimempi keskustelamaan myös asiasta yhdessä opettajan kanssa. Koiran kanssa tunnetaitojen harjoittaminen on oppilaille hauskem-paa sekä helpompaa, kuin niiden harjoittaminen muiden oppilaiden kanssa.

6.2 Muutokset omassa toiminnassa/käytöksessä

Vaikka alkuun koiran tuominen luokkaan tuo enemmän suunnittelua opettajan työhön, ei kukaan näistä haastateltavista opettajista osaisi kuvitella opettajan työtä ilman koira. Koira kuitenkin tuo opettajille apua työhön sekä koira vaikuttaa myös opettajan omaan mielialaan positiivisesti.

Olen todella paljon paremmalla tuulella. H2

Koiran läsnäolo parantaa myös opettajan työhyvinvointia. Koiran ansiosta opettaja saa tauotettua työtä. Opettajan työ on kuitenkin hyvin hektistä, jolloin pieni tauko ulkona voi olla ihan tervetullut.

Se koira ihan oikeesti tauottaa, monesti on ehkä sellanen pahakin tapa "mä ehkä ehin korjaa nää kokeet täl välitunnill" mut sit ku sul on siin koira ni sen on pakko päästä pissille, nyt mä vien sen ulos, ni on se itellekki aika hyvä. H2

Koira auttaa myös opettajia jaksamaan rankkojen kausien läpi. Opettajan työ voi olla jaksoittain henkisesti raskasta, jolloin opettaja saattaa alkaa epäilemään omaa jaksamistaan. Pelkkä koiran läsnäolo antaa opettajalle voimaa, on hienoa, että koira toimii voimavarana opettajalle eikä opettaja koe olevansa yksin.

Rankkoja työvuosia, tunnepuolen murheita, yksin. miten ihmeessä mä tätä porukkaa vedän, koira tuo voimaa sekä auttaa minua jaksamaan työtä. H4

Koiralla on myös opettajiin rauhoittava vaikutus ja tämän opettaja koki positiivisena. Koiran ansiosta työ ei ole enää niin suorituskeskeistä, vaan koira tuo työhön syvyyttä.

No kyllä sen huomaa esimerkiksi ku mä oon hyvin semmonen haluan olla hirmu tehokas ja niiku nopeesti tehdä hommia niin se on rauhoittanut minun opetustyötä todella paljon. H1

Koiran avulla myös opetus saa uusia ulottuvuuksia, kun opetukseen otetaan mukaan toiminnallisuus. Toiminnallisuus voi myös edesauttaa oppilaita oppimaan asiat nopeammin, joten opetuksen näkökulmasta koira on hyvä työpari opettajalle.

Toiminnallisuutta ja rauhallisuutta on tuonut koira ehdottomasti siihen minun omaan työhön. H1

Vaikka koira vaikuttaa suuriman osan ajasta yhdessä luokassa niin se vaikuttaa kuitenkin kouluuyhteisöön. Koira pääsee moikkaamaan välitunneilla,

sekä välillä koira saattetaan hyödyntää muissa luokissa. Tämä toki lisää työtä opettajalle, joka koiran kanssa työskentelee.

Koiratyön kautta koen tuovan viihtyvyyttä kouluun. Sit se on vaikuttanut kouluyhteisöön positiivisesti, on iloitettu eläimestä. H4

Haastateltavat opettajat kokivat koira-avusteisen työn tuovan koululle positiivisia vaikutteita, vaikka koira enimmäkseen vaikuttikin vain yhdessä luokassa ja sielläkin 1-2 päivänä viikossa. Moni myös kertoi kuinka muidenkin luokkien oppilaat tulevat juttelemaan käytävällä vaikka koira ei olisi juuri silloin mukana, sillä moni opiskelija tahtoo päästä kertomaan omista lemmikeistään. Tämän opettajat kokivat mukavana ilmiönä. Luomala-Toikkanen (2008, 42) huomasi myös, että koirien vaikutus ei jää kuitenkaan pelkästään omaan luokkaan, vaan koirat tuovat koko kouluyhteisölle hyvää mieltä.

6.3 Haasteet

Prosessin aloittaminen koettiin hankalaksi tai enemmänkin raskaaksi. Sekä tietenkin työpaikan löytyminen, sillä kaikki koulut eivät tahdo koira koulun tiloihin. Myös luokkaan tulevien oppilaiden vanhemmille on kerrottava koirasta sekä kysellä onko oppilailla koira-allergioita tai pelkoja.

Mun mielestä raskainta siinä prosessissa on se aloittaminen. Et kun tarvii saada ne luvat ja suostumukset ja sopia ne kaikki käytännöt. Ja ne kaikki se niiku semmonen pohjatyö, nii se vie mun mielestä aika paljon sitä aikaa ja energiaa. H2

Tuntien järjestämiseen ja suunnitteluun menee enemmän aikaa, kun joutuu mietimään missä aineissa sekä miten koira voi hyödyntää.

Sinä päivä kun koira on luokassa, on se raskaampi niinkun minulle, mä joudun suunnittelemaan ne päivän ja ne tunnit paremmin kuin silloin kun koira ei ole. H1

Täytyy myös aina huolehtia koiran hyvinvoinnista sekä siitä, että ei vie koira vaaralliseen tilanteeseen. Näillä opettajilla oli koiralle turvapaikat opettajan pöydän alla ja sinne koira pääsee lepäämään sekä turvaan jos luokassa tapahtuu tilanne, mikä voisi vaarantaa koiran terveyttä.

Tunnistaa se, että mä en vaan tois sitä väärällä hetkellä sitä koiraa tai väärään niinku, et jos on vaik niit väkivaltasia, aggressiivisia lapsia, impulssivisia lapsii tosi paljon, et niiku tuo sen sellasiin hetkiin kun se on turvallista. H3

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Koirasta on hyötyä opettajalle opetuksessa sekä koira myös toimii henkisenä tukena opettajalle. Haastatteluissa nousi esille, kuinka koira parantaa työhyvinvointia, sillä koiran takia työtä joutuu tauottamaan. Koiran avulla opettaja saa lisää intoa työpäiviinsä. Koira toimii työtahdin rauhoittajana opettajille kun suorituskeskeinen työskentelytapa jää pois koiran kanssa työskennellessä. Toki koiran kanssa työskentely lisää opettajan työmäärää, sillä niinä päivinä, jolloin koira on mukana, opettaja joutuu suunnitelmaan päivän hyvin tarkkaan. Koira myös parantaa luokan ilmapiiriä jo pelkällä läsnäolollaan. Haastatelluilla opettajilla oli erityisluokat, joissa jokaisessa esiintyi väkivalta tilanteita sekä emotionaalisia vaikeuksia. Koiran läsnäollessa väkivaltatilanteiden määrä väheni ja jos niitä tapahtui ne raukesivat nopeasti. Koiran läsnäollessa kyettiin myös käsittelemään tunteita helpommin. Täten voi todeta, että koirasta on suuri hyöty opettajalle. Yksi opettajista myös kertoi haastattelussa, kuinka oli koiran ansiosta saanut selville lapsen elämästä asioita, joiden takia hän joutui tekemään lastensuojelu ilmoituksen. Ilman koiraa ei todennäköisesti olisi saatu selville mitä kotona tapahtuu.

Johtopäätös haastattelun pohjilta on se, että koirasta on hyötyä opettajan näkökulmasta. Opettajat itse kokivat koiran positiivisena lisänä työhön ja vaikka työ muuttuikin joltain osilta työlämmäksi, niin kuitenkin se mitä koira antaa opettajalle kompensoi tätä lisääntynyttä työtä. Kysyin jokaiselta haastatellulta opettajalta tahtoisiko hän tehdä töitä enää ilman koiraa, ja jokainen vastasi, että ei. Tämä kertoo minusta paljon, jos opettaja ei tahdo enää tehdä opettajan töitä ilman koiraa niin väkisinkin koiran on tuotava opettajan työhön jotain, mitä ei ilman koiraa todennäköisesti saisi. Jokainen haastateltava oli käynyt

vaadittavat kurssit sekä he kertoivat, että koulu vaati sitä että kyseinen soveltuvuustesti oli tehty. Tämä soveltuvuus testi siis kartoittaa onko koira soveltuva luokkaan eli onko koiran käytös ja luonne sopiva luokan hälinään. Soveltuvuus kokeen avulla vähennetään riskiä siitä, että ei tapahdu esimerkiksi ikävää tilannetta jossa koira käyttäytyisi uhkaavasti lapsia kohtaan tai pahimmillaan purisi lasta. On hyvin tärkeää, että töihin ei vain oteta koiraan mukaan, sillä jos tuonkaltainen riski tapahtuisi, se antaisi huonon kuvan koira-avusteisesta työstä koulussa.

Olin haastatteluista positiivisesti yllättynyt: jokainen opettaja puhui työstään innoissaan. Jokainen puhui innoissaan myös koirasta sekä koiran tuomasta hyödystä, kuinka koira on auttanut lapsia avautumaan ja täten on kyetty auttamaan lapsia enemmän. Oppilaiden väkivalta tilanteet jäivät melkein kokonaan pois koiran ollessa luokassa. Tämä sai minut pohtimaan voiko jollain muulla eläimellä olla samankaltainen vaikutus kuin koiralla, sillä koira ei kuitenkaan voi pitää joka päivä koulussa mukana, koska se olisi sille hyvin raskasta. Muistan, että omalla ala-asteellani oli käytävällä akvaario. Se ei minusta vaikuttanut oikeastaan muuhun kuin vastuun opetteluun, sillä oppilaiden tehtävänä oli hoitaa kalojen ruokinta. En tosin usko akvaariokalojen vähentävän väkivaltatilanteita koulussa.

Yksi haastateltavista opettajista kertoi kuinka oli jo leipiintynyt opettajan työhön, mutta kun koira tuli työhön mukaan niin hän sai siitä lisää intoa työhön. En ole opettaja, enkä kauheasti perehtynyt opetussuunnitelmiin, mutta voisin epäillä että ne ovat usein vuodesta toiseen hyvin samanlaisia, mikä voi mahdollisesti puuduttaa opettajaa. Koiran avulla opettaja sai niin sanotusti uuden työkalun opetukseen, sekä uusia työtehtäviä. Opettaja myös kertoi koiran tuovan hänelle voimia jaksamaan töissä sekä hän ei kokenut olevansa yksin luokassa vaan koira oli hänen tukenaan. Koira vaikuttaa ihmisen positiivisuuteen sekä vähentää stressiä, mikä vaikuttaa opettajan työhön positiivisella tavalla. Stressitasojen aleneminen sekä yleisesti positiivinen olotila opettajalla välittyy myös oppilaille (Illikainen 2017, 21) . Toinen opettajista kertoi kuinka häntä oli pyydetty koiran kanssa pitämään tunteja muillekin oppilaille ja tämä kertoo jo siitä miten koulu yhteisö näkee koiran läsnä olon positiivisena. Toinen opettajista kertoi kuinka kokee tuovansa viihtyvyyttä kouluun. Uskon tämän tuntuvan

opettajasta hyvältä, kun hän kokee tuovansa koululle positiivisuutta tuodessaan mukanaan koiran. Opettajat kertoivat kuinka välitunneilla muidenkin luokkien oppilaat tulevat välituntien aikana juttelemaan heille esimerkiksi omista eläimistään ja tämä on minusta todella positiivista, sillä lapsiin saattaa välillä olla vaikea saada kontaktia. Tuomalla koiran kouluun saa ujoimmatkin oppilaat avautumaan hiukan. Uskon myös opettajan saavan koiran kautta positiivisia kokemuksia sekä onnistumisia, mitkä edistävät opettajan työhyvinvointia. Työhyvinvointi on tärkeä asia, mutta sitä en pohdi tässä tutkimuksessa sen enempää.

Opettajat eivät kokeneet listattuja haasteita ylitsepääsemättömiksi. Toki ne toivat lisää työtä kun täytyi selvittää hyväksyvätkö vanhemmat koiran tuonnin luokkaan sekä onko kellään oppilaalla mahdollisesti koira-allergiaa tai pelkoja, jotka kohdistuvat koiraan. Aivan aluksi täytyi selvittää koululta, saako sinne edes ottaa koiraa mukaan, sillä kaikki koulut eivät hyväksy eläimiä koulutiloihin. Vaikka omasta mielestäni olisi hienoa, että koiria olisi joka koulussa, niin täytyy muistaa, että kaikki eivät olisi samaa mieltä, ihmiset ovat yksilöitä ja joku saattaisi mahdollisesti häiriintyä koiran läsnäolosta, unohtamatta allergioita sekä pelkoja. Yksi haastatelluista opettajista mainitsi myös, että jos tahtoo työskennellä koiran kanssa niin on hyvä muistaa että joka kouluun ei voi ottaa koiraa, mikä rajaa työmahdollisuuksia.

Tutkimusta tehdessä opin paljon eläimen tuomasta hyödystä lasten sekä nuorten kanssa työskentelyssä. On hienoa huomata, että koiran avulla lapset kykenivät kertomaan vaikeistakin asioista, jolloin pystytään puuttumaan näihin ennen kuin sattuisi mahdollisesti vahinkoja. Tahtoisin itse kyetä hyödyntämään koiraa työssäni tulevaisuudessa ja uskon että tämä on jossain vaiheessa mahdollista, kunhan löydän työpaikan, joka hyväksyy koiran yhteisiin tiloihin ja koiran kanssa työskentelyn.

Tutkimuksellisen oppenäytetyön, joka on tehty laadullisella tutkimusmenetelmällä voi sanoa olevan luotettava, kun tutkimuksen tutkimuskohde sekä tulokittu materiaali sopivat yhteen eikä teorianmuodostukseen ole vaikuttaneet epäolennaiset tai satunnaiset tekijät (Vilka 2014,130). Koiran vaikutusta ihmisiin on tutkittu paljon ja nyt on alettu myös tutkimaan koiran hyötyjä opetuk-

nessa sekä terapiamuodossa. Uskon tutkimukseni olevan luotettava, sillä tulkitut materiaalit ovat yhteensopivia. Jokaisessa materiaalissa on päädytty samoihin tuloksiin, eli koira on positiivinen lisä työskennellessä lasten, nuorten, aikuisten kuin vanhustenkin kanssa. Vaikka tutkittua tietoa ei ole kauheasti niin jo näissä tutkimuksissa mitä on tehty, on päädytty samoihin tutkimustuloksiin. Tämä tukee oman tutkimukseni luotettavuutta, sillä oma tutkimustulokseni tukee muiden saman aiheisten tutkimusten tuloksia.

Jos tekisin tutkimukseni nyt uudestaan, valitsisin haastateltaviksi eri aloilla koiran kanssa työskenteleviä henkilöitä ja näin saisin laajemmin selville kuinka suuren hyödyn koira tuo työhön. Olisin myös selvittänyt laajemmin millä kaikilla aloilla hyödynnetään koira. Lähtisin nyt tutkimaan koiratyöstä nuorisotyön parissa.

Jatkotutkimusehdotukseni on, että tutkittaisi koiran tuomaa hyötyä nuorisotyössä. Jos olisi mahdollista, voitaisi hankkia nuorisokotiin eläimiä, niin nähtäisi millainen vaikutus eläimillä on itse nuoriin, mutta myös työntekijöihin. Tämä tosin saattaa olla ongelmallista allergioiden ja eläimiin kohdistuvien pelkojen takia. Epäilen, että tämänkaltaista on kokeiltu jo jossain ja on olemassa nuoris-/lasten koti, jossa on kissa, koira tai mahdollisesti myös pieni maatila. Tämänkaltaisista paikoista olisi hienoa kuulla enemmän.

Mietin myös toista jatkotutkimusta, jossa tutkittaisiin sitä, auttaako koira oppilaita oppimaan paremmin. Tässä tutkimuksessa voitaisi verrata koiraluokkaa sekä luokkaa, jossa ei ole koira. Koira tuo toiminnallisuutta tunteihin ja jos tämä auttaa oppilaita oppimaan niin silloin voisi tehdä johtopäätöksen, että oppiminen pitäisi olla enemmän toiminnallista. Varsinkin jos oppilaalla on oppimisvaikeuksia niin toiminnallisuus voisi edesauttaa oppimista. Testiluokkia voisi olla kolme: luokka, jossa on koira, luokka jossa on toiminnallista opetusta sekä luokka joka toimii niin sanotusti normaalisti.

LÄHTEET

Aaltonen, E. 2016. Koira-avusteinen työskentely sosiaalialalla, opinnäytetyö. Sosionomi amk. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/108958/Elina_Aaltonen.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 14.5.2020]

Ahonen, L. 2013. Koirat kasvun ja kehityksen tukena koulussa. Teoksessa Karvaterapiaa: Eläinavusteinen työskentely Suomessa. 1. painos, toim. Ikäheimo, K., 184–194.

Alasorvari, V & Hopiavuori, A. 2014. Koira-avusteinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Pro gradu-tutkielma, varhaiskasvatus. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43793/URN:NBN:fi:ju-201406182091.pdf?sequence=1> [viitattu 1.4.2021]

Green care Finland. s.a. Eläinavusteinen kuntoutus. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://www.gcfinland.fi/green-care/vaikuttavuus/luonto-sote-palveluissa/elainavusteinen-kuntoutus/> [viitattu 18.4.2021]

Eläinavustaja ry, s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.elainavustajary.fi/> [viitattu 30.1.2020]

Haavisto, M. 17.06.2018. Koirakaveri-Kalevi on rakastettu nuorisotyöntekijä: "ihmiset liikuttuvat mukana olevasta koirasta". Julkaisija MTV-uutiset, WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/koirakaveri-kalevi-on-rakastettu-nuorisotyontekija-ihmiset-liikuttuvat-mukana-olevasta-koirasta/6952144#gs.vivnkm> [viitattu 30.01.2020]

Halme, K. 2016. Koira kouluavustajana. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/118273/elainavusteinen%20pedagogiikka.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 26.4.2020]

Hautamäki, L., Ramadan, F., Ranta, P., Haapala, E. & Suomela-Markkanen, T. 2018. Eläinavusteinen terapia. Kelan tutkimus, työpapereita 140. Saatavilla: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/236987/Tyopapereita140.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 28.4.2020]

Illikainen, E. 2017. Koira-avusteisuus tukea tarvitsevien oppilaiden opetukseen. Kasvatustieteen kandidaatintyö. Saatavilla:

<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201705131840.pdf> [viitattu 10.3.2021]

Jeltsch, J. 2014. Eläinavusteisen työskentelyn mahdollisuudet sosiaali- ja terveysalalla. Pro gradu-tutkielma. Saatavissa:

<http://www.lessenthin.de/Tiergestuetztes%20Setting/Masterarbeit%20jeltsch%20johanna.pdf>

[viitattu 28.4.2020]

Kennelliitto s.a. Kasvatus ja kuntoutuskoirat. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://www.kennelliitto.fi/koirat/hyotykoirat/henkilokohtaiset-hyotykoirat/kasvatus-ja-kuntoutuskoirat>

[viitattu 10.3.2021]

Koirat kasvatus- ja kuntoutustyössä ry 2017. Koira hyvinvoinnintukena.

WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/koiratyoparina/koira-hyvinvoinnin-tukena/>

[viitattu 10.3.2021]

Könönen, H. 2016. Rauhoittavia rapsutuksia. Sosionomi, opinnäytetyö. Saatavissa:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106336/Oppari.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 10.3.2021]

Luomala -Toikkanen K. 2008. On ihan erilaista olla luokassa jossa on koira.

Opinnäytetyö. Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18488/URN_NBN_fi_jyu-200802191183.pdf?sequence=1

[viitattu 26.4.2020]

Lähteenlahti, Y. 2015. Eläinavusteinen toiminta aat edistää ja vahvistaa. Blogi.

Saatavissa:

<https://hevosurheilu.fi/blogit/hevosvoimaa-toipumiseen/elainavusteinen-toiminta-aat-edistaa-ja-vahvistaa/> [viitattu 26.4.2020]

Näppärä, L. 2017. Haastattelun lajityypit. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://spoken.fi/2180/>

[viitattu 25.9.2020]

Varsinais-Suomen sosiaalipalvelut. WWW-dokumentti, S.a. . Saatavissa:

<https://www.vaspoy.fi/palvelut/elainavusteinen-kuntoutus/> [viitattu 10.3.2021]

Vilka H, 2014. Tutkimusmetodeja ammattilaiselle kentälle. Saatavissa:

<http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-kehitt%C3%A4.pdf>

[viitattu 16.3.2021]

Haastattelukysymykset:

Millainen vaikutus koiralla on ilmapiiriin?

1. Huomasitko heti muutoksia luokassasi kun toit koiran ensimmäistä kertaa mukanasasi töihin?
2. Onko ilmapiiri luokassa muuttunut siitä kun koira on luokkaan tullut? Miten?

Miten koira on muuttanut opettajan työ otetta?

1. Miten päädyit ottamaan koiran työpariksesi?
2. Minkälaisen prosessin jouduit käymään ennen kuin sait ottaa koiran työpariksi? Kävitkö koiran kanssa jossain koulutuksessa?
3. Kuinka usein koira on sinun mukanasasi töissä?
4. Oletko huomannut itsessäsi muutosta kun otit koiran työpariksesi?
5. Millaisia taitoja koiralla on? Miten hyödynnät niitä tunneilla?

Koiran tuomat haasteet työssä

1. Työssä raskainta? Minkä koet raskaaksi?
2. Onko koira tuonut hankaluuksia työhön? Jos on niin minkälaisia?